Η στηλη της «Πανελληνιου ενωσεως θεολογων»

ΚΑΤΟΧΥΡΩΝΕΤΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΣ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ

Κατά παράβασιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΣτΕ καί τοῦ Συντάγματος ἡ μείωσις τῶν ὡρῶν διδασκαλίας

Β΄

Ἡ νομοθετική κατοχύρωση τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ μαθήματος θρησκευτικῶν

Ἡ διδασκαλία τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς παιδείας στά σχολεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους προστατεύεται ἀπό τό ἄρθρο 16, παρ. 2 τοῦ ἑλληνικοῦ συντάγματος, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο: «Ἡ παιδεία ἀποτελεῖ βασική ἀποστολή τοῦ Κράτους καί ἔχει σκοπό τήν ἠθική, πνευματική, ἐπαγγελματική καί φυσική ἀγωγή τῶν Ἑλλήνων, τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐθνικῆς καί θρησκευτικῆς συνείδησης καί τήν διάπλασή τους σέ ἐλεύθερους καί ὑπεύθυνους πολίτες.» Τό σύνταγμα εἶναι σαφέστατο, ἀναφέρει «ἀνάπτυξη ἐθνικῆς καί θρησκευτικῆς συνείδησης», δέν ἀναφέρει «δημιουργία», δέν ἀναφέρει καί δέν εἶναι δυνατόν νά ἀναφέρει «παραποίηση», «διαστρέβλωση» ἤ «βιασμό» τῆς συνειδήσεως. Τόσο ἡ ἐθνική, ὅσο καί ἡ θρησκευτική συνείδηση ὑπάρχουν ἤδη, τό παιδί εἶναι ἤδη Ἕλληνας καί τό γνωρίζει, εἶναι ἤδη χριστιανός ὀρθόδοξος καί τό γνωρίζει καί ἡ βάσει τοῦ συντάγματος κρατική παιδεία ἀποσκοπεῖ νά ἀναπτύξει τήν συνείδησή του αὐτή, δέν τήν δημιουργεῖ.

Παραποίηση τῆς ἀρχῆς αὐτῆς τοῦ Συντάγματος, καθώς καί ἀφαίρεση τῆς ἐπικλήσεως στήν Ἁγία Τριάδα, ὅπως καί ἀπάλειψη ὁποιασδήποτε ἄλλης διατάξεως ἀφοροῦσε στήν ἐπικρατοῦσα θρησκεία τῆς Ἑλλάδος, εἴχε ἐπιχειρηθεῖ ἐξ ὑφαρπαγῆς στό πρῶτο σχέδιο τοῦ συντάγματος τοῦ 1975, ὅμως χάρη στήν ἀντίσταση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀποφεύχθηκαν οἱ ἀντιλαϊκές αὐτές ἐξελίξεις[4].

Ἡ συνταγματικότητα τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν ἔχει κατοχυρωθεῖ καί ἀπό τίς ἀποφάσεις 3356/1995 καί 2176/1998 τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας. Σύμφωνα μέ τήν πρώτη ἀπό αὐτές τίς ἀποφάσεις, τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν εἶναι ὑποχρεωτικό γιά τούς ὀρθοδόξους χριστιανούς μαθητές καί δέν παραβιάζεται ἡ θρησκευτική τους ἐλευθερία, διότι δέν τούς μεταβάλλει κατά τίποτε τό θρησκευτικό τους πιστεύω[5]. Ἡ δεύτερη ἀπό τίς ἀποφάσεις αὐτές ἀκυρώνει πράξη τοῦ ὑπουργοῦ παιδείας, ἡ ὁποία μείωνε τίς ὧρες διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν καί ὁρίζει ὅτι τό μάθημα αὐτό πρέπει νά διδάσκεται σέ ἰκανό ἀριθμό ὡρῶν ἑβδομαδιαίως. Ἡ διδασκαλία τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ μαθήματος θρησκευτικῶν μόνο σέ μία ὥρα ἑβδομαδιαίως στήν τρίτη λυκείου γίνεται κατά παράβαση τῆς παραγράφου 14 τῆς ὡς ἄνω ἀποφάσεως τοῦ 2176/1998 τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας.

Ἡ διεθνής Σύμβαση τῆς Ρώμης τῆς 4ης Νοεμβρίου 1950 «περί προασπίσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καί τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν», τήν ὁποία ἔχει ἐπικυρώσει ἡ Ἑλληνική Δημοκρατία διά τοῦ νόμου 2329/1953 καί διά τοῦ Ν.Δ. 53/1974 κατοχυρώνει διά τοῦ 9ου ἄρθρου της τό ἀτομικό δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας. Στό δέ ἄρθρο 2 τοῦ Α΄ προσθέτου πρωτοκόλλου της ὁρίζει ὅτι: «οὐδείς δύναται νά στερηθεῖ τοῦ δικαιώματος ὅπως ἐκπαιδευθῇ. Πᾶν Κράτος ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἀναλαμβανομένων ὑπ' αὐτοῦ καθηκόντων ἐπί τοῦ πεδίου τῆς μορφώσεως καί τῆς ἐκπαιδεύσεως θά σέβεται τό δικαίωμα τῶν γονέων, ὅπως ἐξασφαλίζωσιν τήν μόρφωσιν καί ἐκπαίδευσιν ταύτην συμφώνως πρός τάς ἰδίας αὐτῶν θρησκευτικάς καί φιλοσοφικάς πεποιθήσεις». Τό ἄρθρο αὐτό δύναται νά ἐπικαλεῖται ὁ χριστιανός ὀρθόδοξος ὥστε νά ἀπολαμβάνει τό παιδί του στό ἑλληνικό δημόσιο σχολεῖο τήν ὀρθόδοξη χριστιανική παιδεία.

Ἡ Σύμβαση γιά τά Δικαιώματα τοῦ Παιδιοῦ, ἡ ὁποία υἱοθετήθηκε ἀπό τήν Γενική Συνέλευση τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἡνωμένων Ἐθνῶν στίς 20–11–1989 καί ἐπικυρώθηκε ἀπό τήν Ἑλληνική Δημοκρατία στίς 2–12–1992 ὁρίζει διά τοῦ ὑπ' ἀριθμόν 14 ἄρθρου της:

«1. Τά Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται τό δικαίωμα τοῦ παιδιοῦ γιά ἐλευθερία σκέψης, συνείδησης καί θρησκείας.

2. Τά Συμβαλλόμενα Κράτη σέβονται τό δικαίωμα καί τό καθῆκον τῶν γονέων ἤ, κατά περίπτωση, τῶν νομίμων ἐκπροσώπων τοῦ παιδιοῦ, νά τό καθοδηγήσουν στήν ἄσκηση τοῦ παραπάνω δικαιώματος κατά τρόπο, πού νά ἀνταποκρίνεται στήν ἀνάπτυξη τῶν ἱκανοτήτων του.

3. Ἡ ἐλευθερία τῆς δήλωσης τῆς θρησκείας του ἤ τῶν πεποιθήσεών του μπορεῖ νά ὑπόκειται μόνο στούς περιορισμούς, πού ὁρίζονται ἀπό τό νόμο καί πού εἶναι ἀναγκαῖοι γιά τή διαφύλαξη τῆς δημόσιας ἀσφάλειας, τῆς δημόσιας τάξης, τῆς δημόσιας ὑγείας καί τῶν δημοσίων ἠθῶν, ἤ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων.»

Ἡ πρώτη καί ἡ δεύτερη παράγραφος τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου κατοχυρώνουν ὡς ἀναφαίρετο τό δικαίωμα μαθητῶν καί γονέων νά ἀπολαμβάνουν τήν ὀρθόδοξη χριστιανική παιδεία στά ἑλληνικά κρατικά σχολεῖα. Ἐάν στά ἑλληνικά κρατικά σχολεῖα[6] ἀπαγορευθεῖ ἡ ὀρθόδοξη χριστιανική παιδεία, τότε παραβιάζεται ἡ «ἐλευθερία σκέψης, συνείδησης καί θρησκείας» τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν μαθητῶν. Πιθανή ἀπαγόρευση τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς παιδείας ἀπό τά ἑλληνικά κρατικά σχολεῖα συνιστᾶ παραβίαση καί τῆς τρίτης παραγράφου τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου. Διότι τό ὀρθόδοξο χριστιανικό μάθημα θρησκευτικῶν προϋποθέτει ὀρθοδόξους χριστιανούς καθηγητές καί μαθητές, ἄρα δηλώνεται ἐλευθέρως ἡ θρησκεία τῶν διδασκόντων καί τῶν μετεχόντων σέ αὐτό, ὅμως κατά τήν δήλωση αὐτή δέν παραβιάζεται νόμος, ὁ ὁποῖος ἀφορᾶ στήν «διαφύλαξη τῆς δημόσιας ἀσφάλειας, τῆς δημόσιας τάξης, τῆς δημόσιας ὑγείας καί τῶν δημοσίων ἠθῶν, ἤ τῶν ἐλευθεριῶν τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων». Δέν διαπράττουν οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί καθηγητές καί μαθητές φόνους, κλοπές, καί ὁ,τιδήποτε ἄλλο παράνομο κατά τή διάρκεια τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ μαθήματος καί γιά τόν λόγο αὐτό δέν εἶναι δυνατόν νά τούς ἀπαγορευθεῖ τό δικαίωμα νά ἔχουν τό μάθημα αὐτό.

Ἐπειδή δέ τό ὅλο θέμα συνδέθηκε καί μέ τό ζήτημα τῆς ἀποκαλύψεως ἤ μή εὐαίσθητων προσωπικῶν δεδομένων, διευκρινίζουμε ὅτι ἡ συμμετοχή σέ θρησκεία δέν εἶναι δυνατόν νά ἀποτελέσει τέτοιο εἴδους δεδομένο, διότι παγκοσμίως ὅλες ἀνεξαιρέτως οἱ θρησκεῖες ἔχουν τό κοινό χαρακτηριστικό τῆς δημόσιας λατρείας, χαρακτηριστικό, τό ὁποῖο δέν εἶναι δυνατό νά ἀφαιρεθεῖ ἤ νά ἀλλοιωθεῖ διά τοῦ ὁποιουδήποτε νόμου. Οὔτε εἶναι δυνατόν νά ἰσχυρίζεται κάποιος, ὁ ὁποῖος μετέχει στήν ὁποιαδήποτε θρησκεία, ὅτι ἀρνεῖται τήν δημόσια λατρεία της καί δέν μετέχει ποτέ σέ αὐτήν. Εἶναι τό ἴδιο σάν νά λέγει κάποιος, ὅτι ἀγαπᾶ τήν οἰκογένειά του, ἀλλά δέν θέλει ποτέ νά τήν βλέπει. Εἴδαμε ἄλλωστε στήν «Σύμβαση γιά τά Δικαιώματα τοῦ Παιδιοῦ» πότε περιορίζεται ἡ ἐλευθερία δηλώσεως τῆς θρησκείας. Ἐάν λοιπόν ἡ δήλωση τῆς θρησκείας δέν συνεπάγεται παράβαση τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τίς διατάξεις τοῦ ὁποίου ἡ σύμβαση σαφῶς περιγράφει, τότε ἡ ἀπαγόρευση τῆς δηλώσεως αὐτῆς συνιστᾶ παραβίαση τῆς ὡς ἄνω διεθνοῦς συμβάσεως.

Ἡ ἐμμονή μιᾶς μειοψηφίας νά ἀφαιρέσει ἀπό τό ἑλληνικό σύνταγμα τά δικαιώματα τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Ὅμως, ἀκόμη καί ἄν κατορθωθεῖ νά ἀφαιρεθοῦν τά δικαιώματα τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἀπό τό σύνταγμα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους, δικαιώματα τά ὁποῖα προέρχονται τόσο ἀπό τήν ἱστορία ὅσο καί ἀπό τήν ζῶσα πραγματικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀκόμη καί τότε θά καταστεῖ ἀδύνατο νά παραγραφεῖ τό δικαίωμα τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν νά ἀπολαμβάνουν τήν ὀρθόδοξη χριστιανική παιδεία στά ἑλληνικά σχολεῖα. Διότι τό δικαίωμα αὐτό κατοχυρώνεται ἀπό τή διεθνή σύμβαση τῆς Ρώμης «περί προασπίσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καί τῶν θεμελιωδῶν ἐλευθεριῶν» καί τή διεθνή «Σύμβαση γιά τά Δικαιώματα τοῦ Παιδιοῦ», τίς ὁποῖες ἔχει καί ἡ Ἑλλάδα ἐπικυρώσει καί τίς ὁποῖες δύναται ὁ ὁποιοσδήποτε ὀρθόδοξος χριστιανός νά ἐπικαλεσθεῖ στά δικαστήρια, προκειμένου νά ἀπολαμβάνει τό παιδί του τήν ὀρθόδοξη χριστιανική παιδεία στά ἑλληνικά κρατικά σχολεῖα.

Ὑποσημειώσεις:

4. πρβλ. Ἀναστάσιος Ν. Μαρίνος, Ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν κατά τό Σύνταγμα, Θρησκευτική παιδεία καί σύγχρονη κοινωνία, ἐκδ. ἐν πλῷ, Ἀθήνα 2006, σ. 112–114, πρβλ. τοῦ αὐτοῦ, Σύντομες ἀναδρομές στήν ἐπικαιρότητα, τόμ. Α΄, Ἀθῆναι 2009, σ. 200, 201.

5. πρβλ. Γεώργιος Κρίππας, Γνωμοδότηση περί δυνατότητος ἀπαλλαγῆς ἀπό τό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν, πηγή: www.im–glyfadas.gr , Βλ. τοῦ αὐτοῦ, Ἡ συνταγματική κατοχύρωση τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν, Ἀθήνα 2001.

6. Ἤ στά ἰδιωτικά σχολεῖα τά λειτουργοῦντα μέ ἰσοδύναμο μέ τά κρατικά σχολεῖα πρόγραμμα καί χορηγοῦντα ἰσότιμα μέ ἐκεῖνα ἀπολυτήρια.

Εὐάγ. Στ. Πονηρός Δρ Θ., Μ.Φ.

ΚΥΡΙΑΚΗ Ι΄ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2010
Ἀπόστολος: Α΄ Κορ. δ΄ 9 – 16
Εὐαγγέλιον: Ματθ. ιζ΄ 14 – 23
Ἦχος α΄.— Ἑωθινόν: Ι΄
ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Ο ΠΟΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΑΣ

Ὁ Χριστὸς ἄκουγε πάντα μὲ ἰδιαίτερη προσοχὴ τοὺς πονεμένους ἀνθρώπους. Πολλὲς φορὲς ὁ ἴδιος τοὺς ἔβρισκε καὶ συνομιλοῦσε μαζί τους, γιὰ νὰ τοὺς δώσει τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξωτερικεύσουν τὸν πόνο τους καὶ νὰ δεχτοῦν τὸν παρηγορητικό Του λόγο.

Κάποτε Τὸν πλησίασε ἕνα ἄνθρωπος, ποὺ εἶχε ἄρρωστο τὸ παιδί του καὶ Τοῦ ζήτησε νὰ τὸ βοηθήσει, γιατὶ σεληνιαζόταν καὶ ὑπέφερε πολύ. Πολλὲς φορὲς μάλιστα κινδύνευε καὶ ἡ ζωή του, καθὼς ἔπεφτε ἄλλοτε στὸ νερὸ καὶ ἄλλοτε στὴ φωτιά. Μαρτυρικὴ ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ. Μαρτυρικὴ ἦταν καὶ τοῦ πατέρα. Καθημερινὰ βίωνε φρικτὲς καταστάσεις, καθὼς δὲν μποροῦσε νὰ παρέμβει ἀποτελεσματικά. Τὸ δράμα τοῦ πατέρα αὐτοῦ μόνο ἐκεῖνος ποὺ βιώνει παρόμοια κατάσταση μπορεῖ νὰ τὸ κατανοήσει. Ὅλοι οἱ ἄλλοι τὸ βλέπουν σὰν κάτι δυσάρεστο, ἀλλὰ τὸ ἀντιπαρέρχονται εὔκολα. Ὁ Χριστός, βέβαια, δὲν ἀδιαφόρησε. Ἄκουσε τὸν πονεμένο πατέρα, εἶδε καὶ τὸ παιδί, ποὺ ἔπασχε, καὶ ἀμέσως τὸ θεράπευσε.

Τὸ καθῆκον τῶν χριστιανῶν εἶναι νὰ συμμετέχουν στὸ πόνο τῶν ἀδελφῶν τους καὶ νὰ βοηθοῦν διακριτικά, ἔμπρακτα καὶ μὲ ἀληθινὴ ἀγάπη. Ποτὲ δὲ δὲν πρέπει νὰ ἐξηγήσουν τὶς αἰτίες τοῦ πόνου ποὺ ἔχουν, γιατὶ εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ κάνουν λάθος καὶ θὰ αὐξήσουν τὸν πόνο τῶν ἀδελφῶν τους. Τὸ καθῆκον τους εἶναι νὰ συμπαρασταθοῦν. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ξέρει, γιατὶ ὁ Θεὸς ἐπιτρέπει τὰ δυσάρεστα στὴ ζωὴ καὶ ποῦ στοχεύουν. Καὶ δὲν ἰσχύουν γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τὰ ἴδια.

Οἱ χριστιανοὶ ἂς ἔχουν ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ καὶ ταπεινὰ ἂς ὑποφέρουν τὸν πόνο στὴ ζωή τους. Ἡ πνευματικὴ ὠφέλεια, ποὺ θὰ ἀποκομίσουν, θὰ εἶναι πολὺ μεγάλη.

Πρωτ. Δ.Δ.Τ.

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΚΕΨΙΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ (ΠΟΠΟΒΙΤΣ) ΤΟΥ ΝΕΟΥ

Ὑπὸ τοῦ ***κ. Jean-Louis Palierne***

Τὸ παρὸν κείμενον ἐδημοσιεύθη, ἐν παραρτήματι καὶ ἄνευ τίτλου, εἰς τὸ βιβλίον: Père JUSTIN POPOVITCH, Philosophie Orthodoxe de la Vérité, Dogmatique de l'Eglise Orthodoxe, tome 5, traduit du serbe par Jean-Louis Palierne, éd. «L'Age d'Homme», Lausanne 1997, σ. 457-464. Μετεφράσθη δὲ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Νικοδήμου Μπαρούση καί, λόγῳ τῆς ἐπισήμου πλέον ἀνακηρύξεως τῆς ἁγιότητος τοῦ Σέρβου ἱερομονάχου Ἰουστίνου (Πόποβιτς), ἀντὶ τῆς προσφωνήσεως «πατὴρ Ἰουστῖνος» ἀναφέρεται ὡς «ἅγιος Ἰουστῖνος».

(1ον)

«Ἡ ὑπερτάτη ἀξία, τὸ ὑπέρτατον κριτήριον εἶναι ὁ Θεάνθρωπος. Αὐτὸς εἶναι ἡ Ἀλήθεια, ἡ Ὁδὸς καὶ ἡ Ζωή, ὁ μοναδικὸς φίλος τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀποκλειστικὸς ὁδηγός του πρὸς τὴν σωτηρίαν», λέγει καὶ ἐπαναλαμβάνει συνεχῶς ὁ ἅγιος Ἰουστῖνος. «Ὁ Θεάνθρωπος, Αὐτὸς ὁποὺ ἀνοίγει εἰς ἡμᾶς μίαν ὁδόν, μίαν ὁδὸν διαφορετικὴν ἐκείνης, ὁποὺ μᾶς προσφέρει ὅ,τιδήποτε θέλει νὰ παρουσιάζεται ὡς θρήσκευμα, ὡς ἐπιστήμη ἢ ὡς φιλοσοφία. Ἡ ὁδὸς τοῦ Θεανθρώπου εἶναι κάτι πολὺ περισσότερον μιᾶς διδασκαλίας, εἶναι αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ Ἀλήθεια, εἶναι αὐτὸ τὸ ἴδιον τὸ πρόσωπον τοῦ Θεανθρώπου, ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος προσφέρει εἰς ἡμᾶς τὴν δυνατότητα ἐνσωματώσεως ἡμῶν εἰς Αὐτόν, καὶ ὀργανικῆς ἐντάξεως ἡμῶν εἰς τὸ ἰδικόν Του Σῶμα, τὸ ὁποῖον ἀφῆκεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς Ἐκκλησίας».

Πολλοὶ ἀναγνῶσται τῶν ἔργων τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου ἔχουν ἐντυπωσιασθῆ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν του, τὴν ἐπαναληπτικὴν καὶ ἀνανεωτικὴν συγχρόνως, μίαν γλῶσσαν ὁποὺ χρησιμοποιεῖ συχνῶς τύπους καὶ μορφὲς ἀσυνήθειες, ἕνα εἶδος νεολογισμῶν. Μεταξὺ τῶν λέξεων αὐτῶν, τόσον χαρακτηριστικῶν τοῦ λεξιλογίου καὶ τοῦ ὕφους τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου, ὑπάρχουν δύο, ὁποὺ διαδραματίζουν καθοριστικὸν ρόλον εἰς τὸ σύνολον τῶν ἔργων του καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς σκέψεώς του. Εἶναι οἱ ὅροι «λογικότης» καὶ «Θεάνθρωπος». Ὁ πρῶτος ὅρος εἶναι μία λέξις, ἡ ὁποία εἰσάγεται διὰ πρώτην φορὰν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου, ἐνῶ ἡ δευτέρα ἀπαντᾶται μὲν εἰς τοὺς παλαιοτέρους Πατέρας, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰουστίνου – χρησιμοποιουμένη ἰδιαιτέρως συχνῶς καὶ συστηματικῶς – προσλαμβάνει τὴν ὅλως κεντρικὴν καὶ ἐκφραστικὴν θέσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλύψεως.

Δὲν εἶναι τυχαῖον ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ ὅροι ἔχουν μίαν κεντρικὴν ἀποστολὴν εἰς τὸ λεξιλόγιον τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου, ὑφαίνοντες τὸ νῆμα τοῦ ἔργου καὶ τῆς ζωῆς του

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 4ην ΣΕΛ.

Μὲ ἀφορμὴν τὴν μετάφρασιν τῶν θείων λειτουργικῶν κειμένων

ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΒΑΣΙΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΝ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΤΗΣ Ι. Μ. ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Δὲν ἦσαν Σεβασμιώτατε Πρεβέζης κ. Μελέτιε, οἱ Ἅγιοι Πατέρες πείσμονες καὶ νοσηροὶ ἑλληνολάτραι, ἀλλὰ ἐφέροντο ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου καὶ δι' αὐτὸ ἀποκαλοῦνται ἀστέρες πολύφωτοι, χρυσὰ στόματα τοῦ λόγου, οἰκουμένης ἀγλάϊσμα κ.λπ.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Πρεβέζης εἶχε μέχρι καὶ πρότινος ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὸν δυσμενῆ σχολιασμὸ διὰ τὰ ὅσα εἶχαν καταλογισθεῖ εἰς τὸν προηγούμενον Μητροπολίτην της. Ὁ σημερινὸς ὅμως Μητροπολίτης κ. Μελέτιος, παρ' ὅτι τὸν χαρακτηρίζει ὑψηλὸ ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα καὶ εἶχε ἐπιφέρει τὴν γαλήνη καὶ γενικὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ εὐπρέπεια καὶ εὐταξία, ὅλως αἰφνιδίως καὶ ἔπειτα ἀπὸ μακρὰν καὶ λαμπρὴν ποιμαντορίαν, ἐζήλωσε τὴν δόξαν τοῦ προκατόχου του, μὲ ἄλλο βέβαια ἀντικείμενο ἀναταραχῆς. Αὐτὴ ἡ νεοφανὴς μεταλλαγή, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν δυσφορία, προκαλεῖ καὶ ἀνάλογες ἀπορίες καὶ τὸ Διατί;

Πρὸς ἐνημέρωση τῶν ἀναγνωστῶν, ἡ περίπτωση καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς ἀναταραχῆς μὲ ἐπικείμενη ἐπέκταση καὶ δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις εἰς ὁλόκληρον τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Πρό τινος χρόνου, καὶ ὡς λέγεται παρακινούμενος ἀπὸ τὰς νεοφανεῖς καὶ παραδόξους ἀπόψεις ἑνὸς ὄψιμου καὶ μὲ εὐρεῖαν μάθηση κληρικοῦ τῆς Μητροπόλεώς του, μετέφρασε εἰς τὴν Δημοτικὴν καὶ ὁμιλουμένην γλῶσσαν, τὰς μυστικὰς εὐχὰς τῆς Θείας Λειτουργίας, καθὼς καὶ ἄλλας ἀκολουθίας καὶ ὄχι πρὸς ἐπεξήγηση διὰ νὰ γίνουν τὰ νοήματα σαφῆ καὶ κατανοητὰ ἀπὸ τοὺς ἐκκλησιαζόμενους, ἀλλὰ πρὸς ἀντικατάσταση τῶν μέχρι καὶ σήμερα Λειτουργικῶν κειμένων καὶ τὴν τέλεση τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν εἰς τὴν Δημοτικὴν γλῶσσαν.

Αὐτὸ δὲ εἶναι τὸ ἀξιοκατάκριτο καὶ τὸ ἀνεπίτρεπτο τῶν ἐνεργειῶν του, καὶ τοῦτο διότι ἀντίκειται πρὸς τὴν ἰσχύουσα μέχρι σήμερα Λειτουργικὴ τάξη, ὅπως καὶ τὴν ἐπεκύρωσε δι' ἀναθεωρήσεως ἡ μόνη ἁρμόδια Πατριαρχικὴ Σύνοδος διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ **Ἱερατικοῦ,** βιβλίο ποὺ περιέχει καὶ ὑπαγορεύει τὸν λεπτομερῆ τρόπο τῆς τελέσεως τῆς Θ. Λειτουργίας, καθὼς καὶ ἄλλων Λειτουργικῶν βιβλίων διὰ τὴν ὁμοιόμορφον εἰς ὁλόκληρον τὴν Ὀρθοδ. Λειτουργικὴν εὐταξίαν.

Εἰς τὰς προθέσεις του, καὶ ὅπως φαίνεται ἀπὸ γραπτὴν ἀνακοίνωσή του, εἶναι καὶ ἡ μετάφραση καὶ ἄλλων λειτουργικῶν κειμένων, ἴσως καὶ ὁλοκλήρου τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ ὑμνολογίας, δηλ. γενικὴ ἀνατροπὴ καὶ ἀντικατάσταση τῶν μέχρι σήμερον τελουμένων.

Τὸ ὅτι ἐνδείκνυται νὰ γίνονται μεταφράσεις καὶ ἐκτεταμένοι σχο-

Τοῦ ***κ. Θωμᾶ Μπαϊρακτάρη*** *Θεολόγου – Μουσικοῦ*

λιασμοὶ καὶ ἀναπτύξεις τῶν ἐννοιῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ὑμνολογίας, εἶναι ἀποδεκτὸ καὶ χρήσιμο, ὄχι ὅμως καὶ μὲ ἀναρμόδια ἀντικατάσταση τῶν καθιερωμένων ἀπὸ τὸν 4ον αἰῶνα εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ Λειτουργικὴ διάταξη καὶ ἡ ὑμνολογικὴ γλῶσσα, δὲν ἀναφέρεται πουθενὰ ὅτι εἶναι στὰ καθήκοντα τοῦ ἱερέως ἢ τοῦ Ἐπισκόπου καὶ κανένας δὲν τὸ ἐπεχείρησε οὔτε τὸ διανοήθηκε. Διατὶ δὲν εὑρέθη οὔτε ἕστω καὶ ἕνας νοήμων μὲ τὸ ἐπιχειρούμενο εἰς τὴν Μητρόπολη Πρεβέζης; Τόσον ἀμαθεῖς καὶ ἐπιλήσμονες τοῦ καθήκοντος πρὸς τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξαν ὅλοι οἱ μέχρι σήμερον ἐκπρόσωποί της;

Ἡ Λειτουργικὴ Εὐταξία

Ἡ ἰσχύουσα Λειτουργικὴ εὐταξία εἰς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, δὲν ὀφείλεται εἰς ἐπινόηση, προσωπικὴ ἄποψη καὶ ἐνέργεια οἱουδήποτε ἱερέως καὶ Ἐπισκόπου. Ὀφείλεται εἰς τὴν δικαιωματικὴ μέριμνα καὶ εὐθύνη τῆς ἀνώτατης διοικήσεως τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου μὲ τὴν περὶ αὐτὸ Ἱερὰν Σύνοδον, ἔπειτα ἀπὸ προηγούμενη καὶ μακροχρόνια ἐπεξεργασία ἀπὸ Συνοδικὲς ἐξ Ἀρχιερέων ἐπιτροπές.

Μετὰ τὸ τέλος ὅλων αὐτῶν τῶν μακροχρόνιων ἐπεξεργασιῶν, ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος ἐπεκύρωσε τὸ συνταχθέν, ὅπως ἀναφέρθηκε **Ἱερατικόν,** εἰς ἀντικατάσταση τοῦ μικροῦ βιβλιαρίου (φυλλάδα ὅπως ἀποκαλεῖται καὶ σήμερα), εἰς τὸ ὁποῖο αἱ ἐλλείψεις καὶ ἡ ἀνεπάρκεια ἐδημιουργοῦσαν ἀταξίαν κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας.

Ἡ ἰδία Συνοδικὴ ἐπιτροπὴ ἐπεξεργάσθη προηγουμένως καὶ συνέταξε τὸ **Τυπικόν,** δηλ. τὴν τυπικὴν διάταξη διὰ ὅλες τὶς ἀκολουθίες, τὴν **Σύνοψιν** τὴν τάξη τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν διὰ τοὺς κληρικούς, τὸ **Προσευχητάριον** καὶ ἄλλα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπεκύρωσε ἡ Πατριαρχικὴ Σύνοδος τῆς 24ης Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1884.

Δὲν ἐγνώριζε ἡ τότε Πατριαρχικὴ Σύνοδος, καὶ μάλλιστα εἰς περίοδο τουρκοκρατίας τελείας ἀγραμματοσύνης σχεδὸν τοῦ συνόλου τῶν χριστιανῶν τὸ γλωσσικὸ ἀκατανόητο διὰ νὰ κάνει καὶ τὴν ἀνάλογη μεταγλώττιση ἢ τὴν εἶχαν ἀναθέσει νὰ γίνει ἀργότερα εἰς τὴν Πρέβεζαν;

Πῶς ἀκόμη ἑρμηνεύεται τὸ ὅτι ἐπὶ 1600 περίπου ἔτη ἀπὸ τὴν σύνταξη τῶν Λειτουργιῶν ἀπὸ τὸν Μέγαν Βασίλειον καὶ Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον καὶ ἐνῶ αἱ μυριάδες τῶν χριστιανῶν ἂν καὶ δὲν ἐγνώριζαν οὔτε τὸ ἀλφάβητο καὶ ὅμως καὶ ἐκκλησιάζοντο καὶ κατανοοῦσαν τὰ τελούμενα καὶ τὰ λεγόμενα.

Πρὸς ποίους ἀπευθύνοντο οἱ ἱεροὶ συγγραφεῖς καὶ ὑμνογράφοι; Πρὸς ὧτα μὴ κατανοούντων καὶ ἀνέμεναν τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν κατανόησιν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀπὸ τὴν συμπαθῆ καὶ φωτοδότη Πρέβεζαν;

Τὴν ἀπάντηση μᾶς τὴν δίδουν μὲ τὸ ὑπαγορευόμενο θεολογικό τους κῦρος καὶ τὴν θρησκευτική τους πληρότητα: Ὁ πνευματικὸς Ἱεράρχης Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεος, ὁ Σεβασμιώτατος Ἠλείας κ. Γερμανὸς μὲ τὸ ἀπροσμέτρητο πνευματικὸ καὶ κοινωνικό του ἔργο, ὁ προσφιλὴς παλαιός μου μαθητής εἰς Κέρκυραν καὶ ἔγκριτος Θεολόγος π. Γεώργιος Μεταλληνός, ὁ καθηγητὴς Θεολογίας κ. Τελεβάντος, ἡ κ. Χριστίνα Νάκου καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἔγκριτοι ἀρθογράφοι εἰς τὸν «Ὀρθόδοξον Τύπον». Μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ περισπούδαστων Θεολογικῶν του ἐπισημάνσεων ὁ κ. Ἱερόθεος ἀναφέρει: «Ἡ Λατρεία τῆς Ἐκκλησίας διαιρεῖται εἰς λογικὴν καὶ νοερὰν

**ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 4